

Sommarens medicinska nyheter

En kort summering av vad som uppmärksammas i medierna

Glömde du att läsa tidningen i somras? Missade du Ekot? På mediernas agenda fanns nya medicinska rön om att stress kan utlösa cancer och att frukt och grönt innehåller allt mindre näring. De många drunkningsolyckorna, Libanonevakeringen och ett och annat politiskt utspel var andra nyheter. Läkartidningen har gjort ett urval av de hetaste sommarnyheterna:

Forskning och rön

• Rökning ökar inte bara risken för slaganfall, utan höjer även risken för pulsåderbräck, skriver Svenska Dagbladet, SvD, i slutet av juli och hänvisar till tidskriften *Acta Neurologica Scandinavica*. Den epidemiologiska studien är gjord av forskare vid Norrlands universitetssjukhus i Umeå.

• »Stress ökar risken för cancer« är rubriken i SvD i slutet av juli. Studien, som är publicerad i *Nature Medicine*, visar att stresshormoner fäster på mottagare på tumörcellerna hos möss med äggstockscancer.

• I Dagens Nyheter, DN, i mitten av juli kunde man läsa att allt nikotin, även från nikotinläkemedel och snus, ökar tillväxten av cancerceller hos lungcancerpatienter. Studien var hämtad ur *Journal of Clinical Investigation*.

• En annan nyhet av TT vid samma tidpunkt handlade om att forskare har hittat orsaken bakom demens i hjärnans frontallob. Bristen på kromosom 17 är orsaken, enligt *Nature*. För liten mängd av proteinet progranulin är den ut-

lösande faktorn, menar forskarna, som också tror att det har betydelse för nervcellernas överlevnad.

• Virus hos sorkar kan ge diabetes, skriver SvD i början av juli. Möss som infekterats med virus, som finns bland skogssorkar, fick avkomor som senare utvecklade diabetes. Studien var publicerad i tidskriften *Diabetologia*.

• Unik metod mot tinnitus testas vid Lunds universitetssjukhus, skriver *Sydsvenskan* i början av juli. Genom öronakupunktur, muskeltöjning och förbättrad hållning kan besvären lindras och vissa pa-

tienter kan helt bli av med symptomen. En forskare i Lund har under åtta år behandlat ett hundratal patienter med tinnitus med så goda resultat att metoden nu ska testas i en vetenskaplig studie, och därefter utvärderas.

Medicinska och sociala nyheter

• Ovanligt många drunkningsolyckor skedde under den varma, badvänliga sommaren, rapporterade flera medier. Bara i juli månad dog 47 personer, jämfört med 26 personer under juli i fjol.

• Näringskvaliteten i frukt, grönsaker och bröd har försämrats till den grad att det blir svårt att täcka dagsbe-

hovet, skriver SvD i slutet av juli. En mätning av Brix-värdet, som anger mängden lösliga ämnen i fruktsaften, visar att frukt och grönt är så urvattnade att de inte når upp till internationella normer. Även svensk brödsäd har brist på näring. Orsaken är bl a för tidiga skördar, bristande mineralbalans i jorden och snabb uppdrivning.

• Nya siffror från Smittskyddsinstitutet visar att klamydiafallen minskar för första gången, skriver SvD i mitten av juli. Statistiken för första halvåret 2006 visar en minskning med sju procent.

• Vid samma tidpunkt rapporterar TV4 att 30 svenskar dör i aids varje år, många helt i onödan enligt Smittskyddsinstitutet. Många nekas HIV-test i vården på grund av okunskap och fördomar, menar myndigheten.

• Sverige toppar sjukfrånvaron i Europa, rapporterar TV4 i mitten av juli. De intervjuade experterna tror att en förklaring är att Sverige sak-

nar en bortre gräns för hur lång en sjukskrivning får vara.

• Drygt 200 småbarn i Stockholms län saknar vaccinationskydd mot stelkramp, visar årets barnhälsovårdsrapport från Stockholms läns landsting. Det rapporterar TT i början av juli.

• I mitten av juni skriver SvD att astma oftare drabbar barn till lågutbildade. Dessa barn löper tio gånger högre risk att drabbas av astma än barn till högutbildade, enligt en undersökning av 7 000 barns hälsa av Stockholms läns landsting.

• Elva patienter har hittills år avlidit i kön för hjärtoperation på Karolinska universitetssjukhuset i Solna, meddelar Sveriges Radio i början av augusti. Ansvariga vid thoraxkliniken varnar för att bristande resurser och långa köer leder till att patienter avlider. I dagarna efteråt går den politiska oppositionen till an-

grepp och säger att sammanläggningen av sjukhusen Karolinska och Huddinge är orsaken till köerna.

• Tre personer från Blekinge har smittats av en ovanlig variant av kolera, berättar TT i början av augusti. En av dem blev så illa därav att han vårdades på intensivvårdsavdelning. Ett fall har tidigare rapporterats i Sverige och inträffade 2004.

• Inte bara frukt och grönt utan även fett i biffrött har blivit mindre hälsosamt sedan uppfödarna gått över till kraftfoder, skriver SvD i början av augusti. Biffkor som helt föds upp på gröngräs får däremot ett kött som är rikt på omega-3-fettsyror, visar forskning vid Sveriges lantbruksuniversitet. Djur som får gräs och grovfoder fram till slakt höjer andelen eftertraktat omega-3-fett upp till 25 gånger.

Rökning höjer risken för pulsåderbräck.

Foto: Marita Arvidsson

Läkemedel mot blodcancersjukdomen kronisk myeloisk leukemi kan ge hjärtsvikt, visar en studie på möss.

Foto: IBL

Näringskvaliteten i frukt, grönsaker och bröd har försämrats.

Foto: IBL

Nyheter om läkemedel

• Flera nyheter om cancerläkemedel hamnade i topp under sommaren. Läkemedel mot blodcancersjukdomen kronisk myeloisk leukemi kan ge hjärtsvikt, skrev DN i slutet av juli. Läkemedlet Glivec, som godkändes 2001, stoppar produktionen av felaktiga vita blodkroppar genom att bromsa ett enzym. Detta visar en studie på möss och mänskliga hjärtceller som publicerats i Nature Medicine.

• Ett nytt svenskt läkemedel, Multiferon, ökar chanserna att överleva för hudcancerpatienter med 50 procent, enligt ett inslag i SVT i mitten av juni. Läkemedlet har tagits fram av forskare i Umeå som undersökt 252 patienter med den svåraste formen av hudcancer.

• Två nya mediciner, dasatinib och nilotinib, bromsar tillväxten av skadade vita blodkroppar hos leukemipatienter med kronisk myeloisk leukemi, rapporterade DN mitt i juni. Medicinerna visar goda resultat på leukemipatienter, som tidigare inte har gått att behandla. Resultaten presenterades i tidskriften New England Journal of Medicine.

Sjukvårdspolitiska nyheter

• Flera medier skriver om folkpartiets utspel i slutet av juli: en vassare socialtjänst för bättre stöd till barn och ungdomar. En barn- och ungdomsvård med större resurser, fler jour- och fälthetare, fler vårdplatser, större befogenheter, fler män och kortare väntetider.

• Radions Ekot rapporterar i slutet av juli om ett förslag från jämställdhetsminister Jens Orback, som vill satsa på vård och hjälp till män som

misshandlar kvinnor. Förslaget får positiv respons av Feministiskt initiativ.

• Flera medier rapporterade om regeringens nya utredning om äldreomsorgen som presenterades i mitten av juli. Ett nationellt styrdokument för en mer jämbördig äldreomsorg är avsikten enligt vårdministern, som intervjuades i Ekot. »Bara valfläsk«, ansåg Kristdemokraterna.

• USA:s president Bush stoppar förslag om statligt finansierad stamcells-forskning, rapporterade TT i mitten av juli. För första gången använder USA:s president George W Bush sin vetorätt. I dagarna efteråt tas beslut i EU att stamcells-forskning får finansieras med EU-medel.

• Den politiska majoriteten i Stockholms läns landsting vill skjuta till 250 miljoner kronor extra till sjukvården, enligt radions P1 i mitten av juli. Detta möttes av kritik från oppositionen.

• På DN Debatt den 4 juli kunde man läsa hård kritik mot stopplagen från två experter. Stopplagen innebär förbud mot att driva sjukhus med vinstintresse. F d fp-ledaren Bengt Westerberg och tidigare socialdemokratiska finansministern Kjell-Olof Feldt skriver att »välfärdsstaten fungerar bättre när det finns privata aktörer som kompletterar och konkurrerar med offentliga«.

Nyheter om vård och ekonomi

• Astra Zeneca presenterade en vinst i sin delårsrapport för andra kvartalet. Resultatet blev en försäljningsökning med 10 procent och en ökning av vinsten per aktie med 41 procent, enligt Newsdesk.

• I slutet av juli kommer också kvartalssiffror från bioteknikföretaget Q-Med, som uppvisar en försäljningsökning med 40 procent jämfört med föregående års andra kvartal.

Akzo Nobel rapporterade också framgångar: intäkterna steg med 7 procent till 33 miljarder kronor och ett nettore-sultat nästan fördubblat till 3,3 miljarder kronor.

• Svenskarnas läkemedels-förbrukning fortsätter att öka. Förra året köpte svenskarna läkemedel för 35 miljarder kronor. Mellan 2004 och 2005 ökade antalet dygnsdoser med 2,5 procent, rapporterade TT i slutet av juli.

• Nyheten om att riskkapitalister tar över den amerikanska sjukhuskedjan HCA för 240 miljarder kronor, inklusive skulder, kom i slutet av juli. Artikeln var publicerad i SvD.

• Jan Bruneheim har utsetts till ny VD och koncernchef för Gambro och efterträder Sören Mellstig. Jan Bruneheim har tidigare arbetat på Swedish Match, SEB och senast som VD och koncernchef för Telefons Gruppen.

• GE Healthcare köper Biacore, skriver Upsala Nya Tidning i mitten av juni. Anledningen till köpet är att GE Healthcare vill expandera genom att köpa upp bioteknikföretaget.

Övriga nyheter

• Kriget i Libanon innebar att cirka 7 000 svenskar blev evakuerade med hjälp av sjukvårdspersonal från Sverige. De flesta medier rapporterade

om hemtransporterna, och kriget i sin helhet. Minst sex svenska sjukvårdsteam med läkare och sjuksköterskor sändes ut.

• 90 miljoner kronor har hemtransporterna av svenskar från Libanon kostat enligt UD när bara 200 svenskar är kvar i landet, skriver DN i slutet av juli

• Personalbristen i vården blev ett aktuellt ämne under sommaren. Tidningen Dagbladet skrev om att 30 läkare saknas, av omkring 150 tjänster. På Ljustadalens vårdcentral i Sundsvall är till exempel alla de tre läkartjänsterna obemannade, enligt tidningen. Dagbladet rapporterar också att det är stopp för stafettläkare i Västernorrland på grund av den ekonomiska situationen.

• Radions P1 rapporterade om bristen på distriktsläkare och psykiatrer i landet. I dag saknas 1 000 allmänläkare vid landets vårdcentraler, enligt inslaget i början av juli.

• Vårdköerna under sommaren blev också en het nyhet. Karolinska sjukhuset stoppade tex alla planerade operationer kring midsommar, enligt en artikel i Dagens Medicin i juni. Anledningen är personalbrist, som på många andra håll i länet.

• På DN Debatt 30 juli meddelar Göran Boët-hius, ordförande för Läkare mot tobak, att han vill lämna tillbaka det WHO-pris han fått för sin antirökkamp. Han säger att regeringen sviker rökarna och att de monterar ned de goda framsteg som gjorts inom det förebyggande området.

Agneta Borgström

President George W Bush stoppar förslag om statligt finansierad stamcells-forskning.

Foto: IBL

7 000 svenskar blev evakuerade från Libanon med hjälp av sjukvårdspersonal från Sverige.

Foto: IBL

Protest mot kundmodell i Halland

Valfrihet i vården är ett hett ämne på många håll i landet. I Landstinget Halland införs vid årsskiftet ett primärvårdssystem som innebär att hallänningarna själva kan välja vårdcentral och en sk hälso- och sjukvårdspeng följer med till den vårdcentral som väljs. Vårdcentralen får ersättning utifrån hur många patienter som »listat sig» samtidigt som landstinget ställer krav på service; till exempel får man inte neka någon patient. Men nu hotar den privata läkarmottagningen Gränsbygdskliniken i Knäred att lägga ner verksamheten och sju personer har varslats. Orsaken: Man riskerar att förlora 3,6 miljoner kronor.

– Systemet gynnar storstadsområden med friska människor som inte kostar någonting. Här i glesbygden bor gamla och skröpliga som kräver mycket vård, säger verksamhetschef Peter Svensson vid kliniken.

Landstingsstyrelsens ordförande Mats Eriksson (m) motar tillbaka kritiken.

– Det är en ren kundvalsmodell, självklart är det de vårdcentraler som väljs av patienter som får pengarna. Sjukvårdspengen är också uppdelad på ålder: barn/ungdom, de i arbetsför ålder, äldre och ännu äldre för att täcka dessa extra kostnader. Om det går ska vi titta på olika sätt att kategorisera diagnoser också.

Bättre smittskydd för vårdpersonal

Sjukhuspersonal löper stor risk att smittas av blodburna infektioner. Det anser Europaparlamentet, som i en resolution vill lagstifta fram ett bättre skydd och därmed minska risken för stick- och skärskador i vården. Säkrare instrument och andra rutiner skulle minska risken för blodsmitta avsevärt, enligt parlamentet. Resolutionen antogs med stor majoritet och har nu överlämnats till EU-kommissionen.

ANNONS

134 x 240